

Mål C-380/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

15 maj 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Oberlandesgericht Düsseldorf (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

9 maj 2019

Klagande:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Motpart:

Deutsche Apotheker- und Ärztekbank eG

[utelämnas]

OBERLANDESGERICHT DÜSSELDORF

BESLUT

I målet

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

sökande och klagande,

[utelämnas]

mot

Deutsche Apotheker- und Ärztekbank eG,

motpart,

[utelämnas]

har 20:e avdelningen för civilrättsliga mål vid Oberlandesgericht Düsseldorf efter den muntliga förhandlingen den 12 mars 2019 [utelämnas] **[Orig. s. 2]** [utelämnas] fattat följande

Beslut:

I.

Förfarandet förklaras vilande.

II.

Oberlandesgericht Düsseldorf hänskjuter följande frågor för förhandsavgörande rörande tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning) (EUT L 165, 2013, 2. 63) till Europeiska unionens domstol:

1. Uppkommer skyldigheten enligt artikel 13.2 i direktiv 2013/11 att tillhandahålla den information som avses i artikel 13.1 i de allmänna avtalsvillkoren redan om näringsidkaren håller de allmänna avtalsvillkoren tillgängliga på sin webbplats, där inga avtal ingås?
2. Om fråga 1 ska besvaras jakande: Uppfyller en näringsidkare sin skyldighet att tillhandahålla informationen i de allmänna avtalsvillkoren även i ett fall då denne visserligen inte lämnar informationen i filen som finns tillgänglig för nedladdning, men på en annan plats på företagets webbplats?
3. Fullgör en näringsidkare sin skyldighet att tillhandahålla informationen i de allmänna avtalsvillkoren om denne utöver ett dokument med de allmänna **[Orig. s. 3]** avtalsvillkoren även överlämnar en förteckning över priser och tjänster i ett separat dokument, som innehåller informationen enligt artikel 13.1 i direktiv 2013/11?

Skäl

A)

- 1 Klaganden, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (nedan kallad Bundesverband) är centralföreningen för alla 16 konsumentcentrum och 25 ytterligare konsumentorienterade och socialt orienterade organisationer i Tyskland. Bundesverband har upptagits i förteckningen över godkända inrättningar enligt 4 § i Unterlassungsklagegesetz (lagen om talan om förbuds föreläggande). Motparten, Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG (nedan kallad Apobank), är en kooperativ bank.

- 2 Apobank driver en webbplats på adressen www.apobank.de. Det är inte möjligt att ingå avtal på webbplatsen. I redaktionsrutan på webbplatsen informerar motparten på ett sätt som inte ifrågasatts av Bundesverband om bankens beredskap eller skyldighet att delta i tvistelösningsförfaranden vid ett organ för konsumentmedling. Vidare erbjuder Apobank en möjlighet att ladda ner de allmänna avtalsvillkoren i PDF-format. Detta dokument innehåller inte några uppgifter om beredskapen eller skyldigheten att delta i tvistelösningsförfaranden vid ett organ för konsumentmedling.
- 3 Om Apobank vill att deras allmänna avtalsvillkor ska vara del av ett avtal erhåller konsumenten utöver dokumentet med de allmänna avtalsvillkoren även en förteckning över priser och tjänster från Apobank. På baksidan av denna förteckning finns information om Apobanks beredskap att delta i tvistelösningsförfaranden.
- 4 Bundesverband företräder uppfattningen att denna affärsmetod strider mot 36 § punkt 2 siffran 2 i Verbraucherstreitbeilegungsgesetz (VSBG) (lagen om konsumenttvistlösning) eftersom det föreligger en skyldighet att överlämna informationen i de allmänna avtalsvillkoren.
- 5 Landgericht ogillade talan vars syfte var att Apobank under äventyr av närmare angivna sanktionsåtgärder skulle förpliktas att underlåta att inom **[Orig. s. 4]** ramen för affärshandlingar som är riktade mot konsumenter, i de allmänna avtalsvillkor som används, inte informera konsumenter om en beredskap eller skyldighet att delta i tvistelösningsförfaranden vid ett organ för konsumentmedling, samt förplikta Apobank att ersätta klagandens administrativa kostnader. Landgericht angav som skäl för sitt avgörande i huvudsak att de affärsmetoder som klaganden ifrågasatt genom talan inte strider mot 36 § punkt 2 VSBG. Nämda bestämmelse föreskriver att information ska lämnas enligt 36 § punkt 1 VSBG tillsammans med användningen av de allmänna avtalsvillkoren. Att offentliggöra de allmänna avtalsvillkoren på webbplatsen utgör inte användning, eftersom en förutsättning för användning är att en avtalspart lämnar dessa till den andra avtalsparten när ett avtal ingås. Dessutom uppfyller det kraven enligt 36 § punkt 2 siffran 2 VSBG att lämna ut ett separat informationsblad tillsammans med de allmänna avtalsvillkoren vid avtalets ingående. Huruvida och i förekommande fall vilka allmänna avtalsvillkor som använts måste bedömas från fall till fall. Sådana allmänna avtalsvillkor kan också bestå av flera separata delar med villkor. Även informationen om medlingsorganet kan i sig utgöra ett allmänt avtalsvillkor. Slutligen har motparten även uppfyllt den informationsplikt som åligger den som driver en webbplats enligt 36 § punkt 2 siffran 1 VSBG. Enligt artikel 13.2 i direktiv 2013/11 är den huvudsakliga platsen för publicering av information webbplatsen.
- 6 Bundesverband fullföljer sin talan genom att invända mot detta i sitt överklagande. Klaganden anser att en användning i den mening som avses i 36 § punkt 2 nr 2 inte förutsätter att ett avtal faktiskt slutits. Det är endast avgörande huruvida näringsidkaren över huvud taget har allmänna avtalsvillkor.

Offentliggörande på webbplatsen utgör således redan vid denna tidpunkt en skyldighet att lämna information i de allmänna avtalsvillkoren. Informationen måste även tillhandahållas till konsumenterna som ännu inte kontaktat Apobank i syfte att ingå avtal. Följaktligen är det inte tillräckligt att endast överlämna informationen i förening med de allmänna avtalsvillkoren. Hänvisningen till informationen på webbplatsen åsidosätter skyldigheten att lämna information på webbplatsen och **[Orig. s. 5]** i de allmänna avtalsvillkoren parallellt. Bundesverband företrädde redan i första instans uppfattningen att utlämnande av ett separat informationsblad med de allmänna avtalsvillkoren inte är tillräckligt, eftersom det följer av direktiv 2013/11 att informationen ska lämnas i de allmänna avtalsvillkoren. Slutligen är informationen i de allmänna avtalsvillkoren som sådana viktig, även av den anledningen att konsumenterna fäster särskild vikt vid just dessa. Konsumenterna kommer att spara eller lägga undan dem på en säker plats för att ha tillgång till dem vid en tvist.

- 7 Apobank bestrider Bundesverbands argumentation och yrkar att domen i första instans ska fastställas.

B)

- 8 De bestämmelser i tysk rätt som är relevanta för att avgöra målet har följande lydelse:

36 § i Gesetz über alternative Streitbeilegung in Verbrauchersachen (VSBG) (lagen om konsumenttvistlösning) – Allmän informationsskyldighet:

(1) En näringsidkare som driver en webbplats eller använder allmänna avtalsvillkor ska lättåtkomligt och på ett klart och begripligt sätt

1. informera konsumenterna om i vilken utsträckning näringsidkaren är beredd eller skyldig att delta i tvistelösningsförfaranden vid ett organ för konsumentmedling
2. hänvisa konsumenterna till det ansvariga organet för konsumentmedling om näringsidkaren har förpliktat sig att delta i tvistelösningsförfaranden vid ett organ för konsumentmedling eller om näringsidkaren på grund av bestämmelser i lag är skyldig att delta i sådana förfaranden; hänvisningen ska innehålla uppgifter om konsumentmedlingsorganets adress och webbplats samt en förklaring från näringsidkaren att denne kommer att delta i ett tvistelösningsförfarande inför detta organ för konsumentmedling.

(2) Uppgifterna i punkt 1 ska

1. vara tillgängliga på näringsidkarens webbplats om denne har en webbplats, **[Orig. s. 6]**
2. lämnas tillsammans med näringsidkarens allmänna avtalsvillkor, om denne använder allmänna avtalsvillkor.

- (3) Näringsidkare som den 31 december föregående år hade tio eller färre anställda är undantagna från informationsplikten enligt punkt 1 nr 1.
- 9 Huruvida klagandens överklagande kan nå framgång beror på svaret på tolkningsfrågorna, eftersom bestämmelsen i 36 § VSBG som införlivar artikel 13 i direktiv 2013/11 med tysk rätt ska ges en direktivkonform tolkning. Enligt bestämmelsens lydelse föreskriver 36 § punkt 2 VSBG att informationen ska lämnas ”tillsammans med” (på tyska ”zusammen mit”) de allmänna avtalsvillkoren, om näringsidkaren använder allmänna avtalsvillkor. Lydelsen i direktiv 2013/11 avviker från detta. Enligt dess artikel 13.2 ska informationen i förekommande fall tillhandahållas i de allmänna avtalsvillkoren. Formuleringen att informationen ska lämnas i de allmänna avtalsvillkoren – och just inte endast tillsammans med deras användning – återkommer även i andra språkversioner av direktivet. I den engelska språkversionen heter det till exempel ”if applicable, in the general terms and conditions” och i den franska ”le cas échéant, dans les conditions générales”.
- 10 Detta ger i förevarande fall upphov till frågan vad som ska förstås med ”i förekommande fall”, det vill säga när en näringsidkare ska anses ”använda” allmänna avtalsvillkor i den mening som avses i 36 § VSBG. Landgericht har i detta sammanhang tolkat begreppet i den mening som avses i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyska civillagen), enligt vilken användaren använder allmänna avtalsvillkor genom att tillhandahålla dem till den andra avtalsparten vid avtalets ingående. Å andra sidan ligger det nära till hands att förstå skyldigheten enligt artikel 13.2 i direktiv 2013/11 så att redan den omständigheten att allmänna avtalsvillkor existerar leder till att det i dessa ska finnas information om tvistelösning. Det framgår vid en jämförelse med det andra fallet av informationsplikt, som ju också grundas enbart på omständigheten att en webbplats existerar.
- 11 Om det härav följer att redan omständigheten att de allmänna avtalsvillkoren finns tillgängliga för nedladdning på webbplatsen utlöser informationsplikten, uppkommer frågan hur ”i” de allmänna avtalsvillkoren i den mening som avses i direktiv 2013/11 ska **[Orig. s. 7]** förstås. Detta är syftet med den andra frågan. Det är otvistigt att motparten har uppfyllt skyldigheten att informera om tvistelösning, vilken följer av att driva en webbplats. Det står emellertid inte klart huruvida denna information, i fall då de allmänna avtalsvillkoren är tillgängliga för nedladdning, samtidigt utgör information i de allmänna avtalsvillkoren. Mot denna tolkning talar – såsom Bundesverband med rätta gjorde gällande i första instans – att konsumenten kan ladda ned de allmänna villkoren på avsett sätt men trots detta inte kommer att finna någon information i dessa.
- 12 Slutligen uppkommer oberoende av detta frågan huruvida informationen i den mening som avses i direktiv 2013/11 tillhandahålls ”i” de allmänna avtalsvillkoren, om den bifogas i ett separat informationsblad. Landgericht har i detta hänseende med rätta påpekat att det både är möjligt och vanligt förekommande att använda allmänna avtalsvillkor i flera delar eller också olika

allmänna avtalsvillkor, och att extrabladet med information då även utgör en del av de allmänna avtalsvillkoren. Å andra sidan leder klagandens uppfattning till att informationen måste lämnas i varje del av de allmänna avtalsvillkoren. För detta talar emellertid att konsumenterna i regel sparar de allmänna avtalsvillkoren och kommer att utgå från att dessa innehåller information om beredskap att delta i ett alternativt tvistelösningsförfarande. Detta är däremot inte lika givet för en förteckning över priser och tjänster som i normalfallet ändras oftare.

[utelämnas]

ARBETS-DOKUMENT